

С Т А Н О В И Щ Е

На доц. д-р Светлана Димитрова-Гюзелева,
департамент „Англицистика“ - НБУ

Относно: Дисертационен труд на тема: *The Methodology of Teaching Greek as a Foreign Language (The Effectiveness of the Meta-language Assisted Teaching and Learning Approach in Teaching the Grammar of Modern Greek as a Foreign Language)*

Методика на обучението по гръцки език като чужд (Ефективност на метаезика при развиването на граматични знания в обучението по новогръцки като чужд език)

за присъждане на образователната и научна степен **“доктор”**

в област на висше образование **1. Педагогика,**

професионално направление **1.3 Педагогика на обучението по (чужд език),**

научна специалност **Методика на обучението по новогръцки език като чужд**

Име на дисертанта: **Георгиос Николаос Папакалодукас**, F71236, докторант на самостоятелна подготовка към ДП „Методика на обучението по съвременни езици“ към МФ на НБУ

Научни ръководители: проф. д-р Стойна Пороманска и
доц. д-р Светлана Димитрова-Гюзелева

1. Данни за дисертанта

Георгиос Папакалодукас завършва Националния каподистрийски университет (Атина, Гърция) със специалност класическа филология (2002), след което придобива магистърска степен по Приложна лингвистика и преподаване на новогръцки като чужд език (2010) в същия университет. От 2003 г. до настоящия момент работи като преподавател по новогръцки език като чужд в рамките на различни европейски програми, както и в програмите на Института за продължаващо обучение на възрастни (I.D.E.K.E.), като развива своите педагогически умения и натрупва значителен практически опит. След изкарана следдипломна квалификация в Националното училище за публична администрация в Атина (Гърция), от 2008 г. Георгиос е и административен служител в Община Сими, Гърция. Впечатляващ е и фактът, че в момента докторантът следва право към Университета Неаполис (Пафос, Кипър).

2. Данни за докторантурата

Георгиос Папакалодукас е записан като докторант на самостоятелна подготовка към докторска програма „Методика на обучението по съвременни езици“ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (чужд език) през ноември 2013 г. Изпълнил е в срок всички дейности по индивидуалния учебен план. Изпитите по докторските минимума и по избираемите дисциплини са издържани с високи оценки. През октомври 2014 г. докторантът е отписан, с право на защита. На разширено заседание на департаменти „Романистика и германистика“ и „Англицистика“, проведено на 17.03.2016 г., дисертационният труд на Георгиос Папакалодукас е обсъден и насочен към публична защита. Защитата е насрочена за 20.07.2016 г. Всички административни процедури са спазени.

3. Данни за дисертацията и автореферата

Дисертационният труд на Георгиос Папакалодукас е написан на английски език (отличаващ се със завидна прецизност и качество), но за целите на настоящата процедура докторантът е представил автореферат на български език, който пълно и адекватно отразява съдържанието на представения дисертационен труд. Дисертацията е в обем от 149 страници, като включва увод, четири глави, богата библиография (с около 85 цитирани източници на английски, гръцки и български език), както и 6 приложения. В края на дисертацията докторантът очертава приносните моменти на своята разработка и предоставя експлицитна декларация за оригиналността на труда.

В настоящото становище ще се опитам съвсем накратко да очертая онези области от дисертацията на Георгиос Папакалодукас, които смятам за особено успешни и които хвърлят светлина върху както върху изследователските му умения, така и върху сложността на изследваната материя.

Представеният от докторанта дисертационен труд е посветен на една слабо проучена, но особено актуална и интересна изследователска тема с практико-приложна значимост, а именно ролята на метаезика при преподаването и изучаването на чужд език с по-сложна езикова структура, какъвто е новогръцкият език. В рамките на своето изследване докторантът си поставя една много конкретна и постижима цел: на базата на задълбочен теоретичен анализ на същността на метаезика и неговото място в съвременното чуждоезиково обучение и последващо експериментално апробиране да очертае ролята на метаезика при усвояването на граматични знания по новогръцки език като чужд от възрастни обучавани (в юношеска възраст) в начален етап на езиково овладяване (ниво А2 от Общоевропейска езикова рамка). Работната хипотеза на докторанта е, че металингвистичният подход при изучаването на новогръцки език като чужд е необходим за по-ефективното усвояване на ключовите за езика граматични компетентности от обучаваните: неговата балансирана употреба в съчетание с останалите по-комуникативно ориентирани техники за чуждоезиково обучение гарантира развиване на такава комуникативна компетентност, при която точността и свободата на изказа вървят ръка за ръка. За целите на практическото изследване са използвани както качествени, така и количествени методи за събиране на данни, като двете проучвания са много прецизно планирани, а резултатите от тях - обстойно анализирани и статистически проверени. Първото проучване е във формата на казусно изследване, проведено с две съизмерими групи от обучавани в юношеска възраст, изучаващи новогръцки език за ниво А2 от Общоевропейската езикова рамка. И в двете групи обучението (формирацията експеримент) се провежда по една и съща учебна програма (с фокус върху конкретни граматични знания, които са в езиковия минимум за ниво А2), като в експерименталната група се прилага металингвистичният подход при въвеждането на граматичните структури, а в контролната - комуникативният подход, като умишлено се избягва експлицитното обсъждане на граматиката. Проведеният в края на обучението констатиращ тест установява, че металингвистично-подпомогнатото преподаване на новогръцки език води до по-добри резултати в усвояването на структурата на чуждия език от целевата група обучавани. Данните от този експеримент допълнително се триангулират с широко-машабно анкетно проучване, обхванало 98 практикуващи преподаватели по новогръцки език като чужд,

проведено с цел установяване на параметрите на тяхната професионална практика, както и за сондиране на тяхното мнение като опитни специалисти за ползата от металингвистичния подход в изучаването на новогръцки език като чужд. Направеният анализ на емпиричните данни убедително показва, че практикуващите учители по новогръцки език като чужд намират използването на метаезик при развиването на граматичните компетентности на възрастните обучавани за наложително и благоприятстващо успешното усвояване на граматичните особености на езика, особено при по-напредналите нива на чуждоезиково владение.

Тук е мястото да подчертая още веднъж, че добре направеният анализ на емпиричните данни и тяхната задълбочена интерпретация още веднъж засвидетелстват както за сложността и значимостта на разглежданата проблематика, така и заслугите на докторанта в обстойното ѝ проучване - неговите задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелни и задълбочени научни изследвания.

4. Научни приноси

Сред научните и практико-приложните приноси на дисертацията на Георгиос Папакалодукас бих искала да открия следните:

1. Направен е задълбочен критичен анализ на достъпната методическа литература, свързана с употребата на метаезик в преподаването и изучаването на чужд език, и по-специално с ефективността на метаезиково-подпомогнатото преподаване на граматични езикови знания в новогръцки език като чужд. Изведени са теоретичните параметри на конструкта "метаезик" в контекста на съвременното чуждоезиково обучение (като се прави ясно разграничаване спрямо неговата употреба в рамките на Граматико-преводния метод) и е обсъдена важността на неговото приложение при изучаването на езици с по-сложна граматическа структура, какъвто е новогръцкият език.
2. По емпиричен начин е доказана ролята на металингвистичния подход при изучаването на съвременния гръцки език като чужд. Резултатите от направените анализи убедително показват, че възрастните обучавани (в юношеска възраст), изучаващи новогръцки език за ниво А2 на ОЕПР, постигат най-висока ефективност в усвояването на граматическата структура на езика при балансирана употреба на металингвистичния подход в съчетание с по-комуникативно-ориентирани техники за чуждоезиково обучение. Интерес представляват и наблюденията по отношение на ефекта на употребата на метаезик при преподаването и усвояването на конкретни граматически категории, както и изказаното предположение, че метаезикът улеснява създаването на връзки между чуждия език и майчиния език и подпомага преноса (езиковия трансфер) на езикови знания, особено когато обучаваните имат добра общо-образователна подготовка (вкл. и общоезикова компетентност).
3. Приносен характер имат и изследванията, проведени с практикуващите преподаватели по новогръцки език като чужд относно тяхната професионална подготовка и педагогическа практика и опит. Наблюденията показват, че повечето преподаватели по новогръцки език (които са естествени носители на езика) нямат специализирана подготовка за преподаване на езика като чужд и не се чувстват уверени да го правят, особено що се отнася до развиване на граматичните знания на обучаваните. Интересна (но не и изненадваща) е находката, че по-неопитните преподаватели по гръцки език прилагат предимно комуникативни методи на работа,

които не изискват експлицитното преподаване на граматичните категории на езика, докато тези с повече професионален опит интегрират металингвистичния подход за постигане на по-ефективни учебни резултати.

4. Не на последно място, докторантът прави важни препоръки за усъвършенстването и адаптирането на Общоевропейската езикова рамка и общоевропейските образователни политики в областта на чуждоезиково обучение, за да се отчете спецификата и/или потребностите на учебните контексти в различните страни, в които се прилагат и по този начин да се подобри качеството на чуждоезиковото обучение, както и да се насърчи езиковото многообразие и изучаването на чужди езици в контекста на обединена Европа. Тези препоръки са насочени и към специалистите по чуждоезиково обучение на национално ниво (напр. експерти, автори на учебни програми и на учебни материали, методически наставници и др.), както и към практикуващите учители, които са пряко ангажирани с проблемите на преподаването и изучаването на конкретния чужд език.

5. Публикации и участия в научни форуми

Публикациите на Георгиос Папакалодукас по темата на дисертацията (две на гръцки и една на английски език) отразяват неговия траен интерес към анализирания проблематика, както и допълват някои допълнителни шрихи към изследването - напр. очертават ролята на употребата на метаезик в приложенията за мобилни устройства, насочени към усвояване на чужд език. Докторантът е участвал с доклади по темата на дисертацията в два престижни научни форума: Третата международна конференция на ОПТИМА под надслов "*On the cutting edge of foreign language education: the synergy of creativity and quality standards*" (юни 2014 г.) и Десетата юбилейна зимна школа на департамент „Англицистика” под надслов "*Tradition inspiring a quest for excellence*" (февруари 2014 г.). И тук, освен да докладва за конкретните резултати от проучванията, които са включени в рамките на дисертацията, Георгиос Папакалодукас ни дава представа за обхвата на направените от него изследвания по проблема - напр. в един от докладите се говори за употребата на метаезик в учебните комплекси за преподаване на новогръцки език като чужд. Горезагащото ми дава основание да смятам, че по този показател научно-изследователското развитие на докторанта отговаря на изискванията за придобиване на ОНС "доктор".

6. Заключение

В заключение смятам, че така представеният дисертационен труд на Георгиос Папакалодукас (в едно с автореферата и публикациите по темата на дисертацията) съдържа необходимите неоспорими доказателства както за стойността и теоретико-практическата значимост на избраната тематика, така и за академичния капацитет и изследователските умения на докторанта. Това ми дава достатъчно основание и увереност да препоръчам на уважаемото научно жури да даде положителна оценка на дисертацията и да присъди на Георгиос Папакалодукас образователната и научна степен **“доктор”** по професионално направление **1.3. Педагогика на обучението по (чужд език)**, научна специалност **Методика на обучението по новогръцки език като чужд**.